
SPIS TREŚCI

Od Redakcji	13
-------------	----

ROZDZIAŁ 1

Wolontariat Polskiego Towarzystwa Suicydologicznego jako odpowiedź na potrzeby profilaktyki zachowań samobójczych	17
--	----

Adam Czabański

1.1. Wprowadzenie	18
1.2. Wolontariat w profilaktyce zachowań samobójczych – doświadczenia zagraniczne	18
1.3. Potrzeba rozwoju wolontariatu Polskiego Towarzystwa Suicydologicznego w ramach pomocy osobom znajdującym się w kryzysie samobójczym	23
1.4. Zakończenie	28
Bibliografia	29

ROZDZIAŁ 2

O niektórych wyzwaniach dla polskiej suicydologii	33
--	----

Krzysztof Rosa

2.1. Wprowadzenie	33
2.2. Zagadnienia metodologiczne	34
2.3. Realizacja badań naukowych	44
2.4. Profilaktyka	46
2.5. Podsumowanie	47
Bibliografia	48

ROZDZIAŁ 3

Nowe podejście do profilaktyki w ochronie zdrowia, w tym profilaktyki samobójstw	51
---	----

Maciej Rogala, Daria Biechowska

3.1. Wprowadzenie	52
3.2. Jaki system ochrony zdrowia – taka profilaktyka	53

3.3. Grzechy polskiej profilaktyki	54
3.4. W kierunku koordynacji opieki zdrowotnej – czy profilaktyka zostanie wzmocniona?	55
3.5. Nowe podejście do systemu ochrony zdrowia oparte o wartość opieki	58
3.6. Wyzwania dla nowoczesnego podejścia w profilaktyce zdrowotnej	59
3.7. Nowe podejście do profilaktyki samobójstw	60
3.8. Podsumowanie	68
Bibliografia	69

ROZDZIAŁ 4

Zachowania samobójcze jako współistniejące stany, zaburzenia psychiczne czy odrębna kategoria diagnostyczna?	73
---	-----------

Agnieszka Gmitrowicz

4.1. Wstęp: Zachowania samobójcze a zdrowie psychiczne i jego zaburzenia	74
4.2. Kiedy rozpoznawane są konkretne choroby czy zaburzenia psychiczne	75
4.3. Definicje i ocena ryzyka zachowań samobójczych w świetle obowiązujących klasyfikacji zaburzeń psychicznych oraz skal/narzędzi klinicznych	77
4.4. Miejsce zachowań samobójczych w klasyfikacji ICD-10	80
4.5. Zachowania samobójcze jako odrębna diagnoza zaburzeń psychicznych w klasyfikacji DSM-5	82
4.6. Dyskusja dotycząca uznania zachowań samobójczych za odrębną kategorię diagnostyczną	84
4.7. Podsumowanie	89
Bibliografia	90

ROZDZIAŁ 5

Nowe technologie w prewencji samobójstw	95
--	-----------

Przemysław Waszak, Natalia Olszańska, Jan Opalko

5.1. Media społecznościowe	96
5.2. Zagrożenie dezinformacją	102
5.3. Wyszukiwarki internetowe	103
5.4. Aplikacje randkowe	104
5.5. Sztuczna inteligencja	106
5.6. Wizje przyszłości	110
Bibliografia	112

ROZDZIAŁ 6

Wykorzystanie sztucznej inteligencji (AI) przez media społecznościowe w zapobieganiu samobójstwom 119

Norbert Malec

6.1. Wstęp	120
6.2. Wykorzystanie AI w portalach społecznościowych w zapobieganiu samobójstwom	124
6.3. Zapobiegania samobójstwom w serwisach społecznościowych	126
6.4. Działania prewencyjne Meta	129
6.5. Działania prewencyjne TikTok	133
6.6. Działania prewencyjne Youtube	133
6.7. Zakończenie	134
Bibliografia	134

ROZDZIAŁ 7

Wpływ gier cyfrowych na zachowania samobójcze – interdyscyplinarna analiza zjawiska 139

Halszka Witkowska, Wiktor Dymkowski

7.1. Wstęp	140
7.2 Sylwetka gracza – Stany Zjednoczone, Polska	141
7.3. Współczesne modele korzystania z gier w Polsce	145
7.4. Sylwetka młodych grających w Polsce	148
7.5. Dotychczasowe badania i publikacje	150
7.6. Wpływ gier na zachowania samobójcze. Czynniki chroniące i czynniki ryzyka	161
7.7. Pozytywne i negatywne przykłady gier cyfrowych	166
7.8. Wnioski	171
Bibliografia	173

ROZDZIAŁ 8

Suicide Prevention Gatekeeper Training in Japan. Szkolenia osób działających na rzecz prewencji samobójstw w Japonii 178

Manami Kodaka

ROZDZIAŁ 9

Epidemiology of suicide and suicide prevention in Australia. Epidemiologia samobójstw i zapobieganie im w Australii 191

Karolina Krysińska, Karl Andriessen

ROZDZIAŁ 10

Prewencja zachowań suicydalnych a zmiana jakości życia ludzi w związku ze zmianami klimatycznymi 201

Andrzej Bałandynowicz

ROZDZIAŁ 11

Znaczenie interdyscyplinarnego programu nauki i szkoleń z zakresu profilaktyki samobójstw w zapobieganiu samobójstwom 221

Anna Baran

11.1. Przegląd badań z lat 2000–2024	224
11.2. Studium przypadku 1	229
11.3. Ewaluacja kursu	230
11.4. Studium przypadku 2	232
11.5. Wnioski	232
Bibliografia	233

ROZDZIAŁ 12

Monitorowanie samouszkodzeń jako narzędzie profilaktyki, z uwzględnieniem sytuacji w Polsce 237

Daria Biechowska, Anna Baran

12.1. Wstęp	238
12.2. Istota monitorowania zachowań samobójczych	239
12.3. Monitorowanie zachowań samobójczych jako narzędzie profilaktyki	240
12.4. Przykłady dobrych praktyk w monitorowaniu i profilaktyce	244
12.5. Wdrażanie systemów monitorowania w krajach o niskich i średnich dochodach	251
12.6. Monitorowanie zachowań samobójczych w Polsce	252
12.7. Zakończenie	254
Bibliografia	255

ROZDZIAŁ 13

Prewencja samobójstw w populacji okołoporodowej	259
<i>Oliwia Gawlik-Kotelnicka, Ewelina Barszcz</i>	
13.1. Wprowadzenie	260
13.2. Zaburzenia depresyjne oraz ryzyko samobójstw w populacji ogólnej oraz wpływ kryzysów na ich występowanie	260
13.3. Zaburzenia depresyjne oraz ryzyko samobójstw w populacji okołoporodowej	262
13.4. Badania przesiewowe w kierunku zaburzeń depresyjnych w populacji okołoporodowej	263
13.5. Dobrostan psychiczny kobiet w okresie okołoporodowym podczas globalnych kryzysów	265
13.6. Podsumowanie	268
Bibliografia	268

ROZDZIAŁ 14

Program Wspierająca Szkoła jako przykład dobrej praktyki zapobiegania zachowaniom samobójczym wśród dzieci i młodzieży	273
<i>Maria Magdalena Mastalerz</i>	
14.1. Dynamika popandemiczna	274
14.2. Program Wspierająca Szkoła	278
Bibliografia	288

ROZDZIAŁ 15

Przekształcenia leksyki a zapobieganie samobójstwom	291
<i>Radostaw Pawelec</i>	
15.1. Wprowadzenie	291
15.2. Metodologia	293
15.3. Analizy leksykalne: <i>samobójca, samobójczyni, ofiara samobójstwa</i>	294
15.4. Analizy leksykalne: <i>zapobieganie samobójstwom versus prewencja samobójstw</i>	298
15.5. Analizy leksykalne: <i>niepełnosprawny, osoba niepełnosprawna, osoba z niepełnosprawnością</i>	300

15.6. Podsumowanie: słowa i liczby, doświadczenia z historii i współczesność, sugestie dotyczące przyszłości	304
Bibliografia	307

ROZDZIAŁ 16

Usiłowanie samobójstwa. Nowe życie czy powrót do przeszłości	309
<i>Brunon Hołyst</i>	
16.1. Definicja usiłowania samobójstwa	310
16.2. Etiologia usiłowań samobójstw	313
16.3. Losy życiowe osób po usiłowaniu samobójstwa	318
16.4. Światowa Organizacja Zdrowia o usiłowaniu samobójstwa	322
16.5. Główne założenia polityki postsuicydalnej	323
Bibliografia	329

ROZDZIAŁ 17

Czy osoba po próbie samobójczej może być poddana leczeniu?	335
<i>Błażej Kmiecik</i>	
17.1. Uwagi wprowadzające	336
17.2. Zgoda pacjenta oraz jej brak	338
17.3. Działanie bez zgody	340
17.4. Perspektywa psychiatryczna	343
17.5. Podsumowanie	347
Bibliografia	348

ROZDZIAŁ 18

Depresja męska i samobójstwa – <i>case study</i> – kampania społeczna #ItsOkToTalk	353
<i>Marlena Stradomska, Aleksandra Kielan</i>	
18.1. Wprowadzenie	354
18.2. Depresja męska – wybrane zagadnienia	356
18.3. Kampania „#ItsOkayToTalk” – promowanie otwartości w rozmowach o zdrowiu psychicznym mężczyzn	358
18.4. Podsumowanie	364
Bibliografia	366

ROZDZIAŁ 19

Samobójstwa w Irlandii w okresie trzydziestu lat po dekryminalizacji. Profilaktyka uniwersalna

369

Anna Kieszowska, Błażej Kaucz

19.1. Wprowadzenie	370
19.2. Ramy polityczne, prawne i społeczne	371
19.3. Działania organizacji i stowarzyszeń w zakresie profilaktyki samobójstw	372
19.4. Podejmowanie inicjatyw i interwencji na rzecz społeczeństwa	374
19.5. Wybrane statystyki dotyczące samobójstw w Irlandii	377
19.6. Przykład znaczenia irlandzkich badań nad samobójstwami	379
19.7. Profilaktyka zachowań suicydalnych	380
19.8. Poczucie samotności i izolacji ludzi jako czynnik ryzyka samobójstwa	383
19.9. Potrzeby Polaków w Irlandii w zakresie ochrony zdrowia psychicznego	388
19.10. Podsumowanie	396
Bibliografia	396

ROZDZIAŁ 20

Sprawozdanie z III Kongresu Suicydologicznego

403

Daria Biechowska, Agnieszka Gmitrowicz

ZAŁĄCZNIK DO SPRAWOZDANIA Z KONGRESU

410

Wdrażanie i ocena krajowych strategii zapobiegania samobójstwom: perspektywa globalna

Ella Arensman